

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION EXTRAORDINAIRE 1991-1992 (*)

20 DÉCEMBRE 1991

REQUETE

**en suspension de la détention
d'un membre de la Chambre
des représentants**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DES
POURSUITES (1)

PAR
M. VANDE LANOTTE

MESDAMES, MESSIEURS,

I. — LA SITUATION

M. J.-P. Van Rossem a été élu membre de la Chambre des représentants à l'occasion des élections législatives du 24 novembre 1991.

Afin de permettre à la Chambre de requérir éventuellement une suspension de la détention et/ou des poursuites sur la base de l'article 45 de la Constitution lorsque la Chambre aurait entamé sa session, le procureur général près la cour d'appel d'Anvers a informé le président - doyen d'âge de la Chambre, par lettre du 28 novembre dernier, que le procureur du Roi d'Anvers avait requis, le 27 juin 1990, une instruction judiciaire à charge de M. Van Rossem. II

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Bourgeois.

Membres :

C.V.P. MM. Bourgeois, Van Parys.
P.S. M. Eerdekens.
S.P. M. Vande Lanotte.
P.V.V. M. De Groot.
P.R.L. M. Gol.
P.S.C. M. Gehlen.

(*) Première session de la législature n° 48.

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

BUITENGEWONE ZITTING 1991-1992 (*)

20 DECEMBER 1991

VORDERING

**tot schorsing van de hechtenis
van een lid van de Kamer
van Volksvertegenwoordigers**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
VERVOLGINGEN (1)

UITGEBRACHT DOOR
DE HEER VANDE LANOTTE

DAMES EN HEREN,

I. — SITUERING

Op 24 november 1991 werd de heer Jean-Pierre Van Rossem ter gelegenheid van de parlementsverkiezingen verkozen tot lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Met verwijzing naar artikel 45 van de Grondwet, teneinde de Kamer toe te laten eventueel een schorsing van de hechtenis en/of van de vervolging te vorderen wanneer de Kamer haar zitting zou hebben aangevangen, bracht de Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Antwerpen bij brief van 28 november laatstleden de Voorzitter-ouderdomsdeken van de Kamer ervan op de hoogte dat de Procureur des Konings te Antwerpen op 27 juni 1990 een gerechte-

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Bourgeois.

Leden :

C.V.P. HH. Bourgeois, Van Parys.
P.S. H. Eerdekens.
S.P. H. Vande Lanotte.
P.V.V. H. De Groot.
P.R.L. H. Gol.
P.S.C. H. Gehlen.

(*) Eerste zitting van de legislatuur n° 48.

ressort également de cette lettre que M. Van Rossem avait déjà été mis une première fois en détention du 28 juin 1990 au 14 août 1990 dans le cadre de cette instruction et qu'un nouveau mandat d'arrêt, fondé sur des faits nouveaux a été décerné le 21 novembre 1991.

La Chambre du conseil du tribunal de première instance d'Anvers n'a pas confirmé la détention préventive dans son ordonnance du 26 novembre 1991; mais après que le procureur du Roi eut fait appel de cette ordonnance, cette dernière a cependant été réformée par la chambre des mises en accusation de la cour d'appel d'Anvers et la détention préventive a été maintenue. Le président de la Chambre a été informé de cet arrêt du 10 décembre 1991 par lettre de la même date. Le pourvoi en cassation de M. Van Rossem contre l'arrêt de la chambre des mises en accusation a été rejeté par la Cour de cassation le 17 décembre 1991. Le procureur général près la Cour d'appel d'Anvers a informé le président de la Chambre de ce rejet le 18 décembre 1991.

*
* *

Entre-temps, la Chambre des représentants a accepté, le 16 décembre 1991, de valider les pouvoirs de M. Van Rossem.

Ce dernier étant alors détenu et se trouvant de ce fait dans l'impossibilité de prêter le serment constitutionnel, MM. Standaert et Decorte ont déposé en séance plénière du 16 décembre dernier la proposition de résolution suivante :

« La Chambre,

Vu les résultats des élections législatives du 24 novembre 1991, en fonction desquels le bureau central provincial d'Anvers a proclamé M. Van Rossem élu en qualité de Représentant;

Vu que la Chambre a validé ce jour les pouvoirs de M. Van Rossem;

Vu l'article 1er du décret du 20 juillet 1831 obligeant les parlementaires à prêter serment avant d'entrer en fonction;

Vu que M. Van Rossem a été maintenu en détention préventive par l'arrêt rendu le 10 décembre 1991 par la Chambre des mises en accusation de la Cour d'appel d'Anvers;

Requiert la libération de M. Van Rossem afin de lui permettre de prêter le serment constitutionnel. »

M. Standaert a commenté cette proposition comme suit en séance plénière :

« M. Jean-Pierre Van Rossem a été élu dans l'arrondissement d'Anvers, avec quelque 27 000 voix de préférence.

lijk onderzoek vorderde lastens voornoemde heer Van Rossem. Uit deze brief blijkt eveneens dat, in het kader van dit onderzoek, de heer Van Rossem een eerste maal aangehouden is geweest van 28 juni 1990 tot 14 augustus 1990; een nieuw bevel tot aanhouding, gesteund op nieuw vastgestelde feiten, werd verleend op 21 november 1991.

De raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen heeft de voorlopige hechtenis in haar beschikking van 26 november 1991 niet gehandhaafd, doch na hoger beroep van de Procureur des Konings hiertegen, werd de bestreden beschikking door de Kamer van Inbeschuldigingstelling bij het Hof van Beroep te Antwerpen hervormd en de voorlopige hechtenis gehandhaafd. Van dit arrest van 10 december 1991 werd de Kamervoorzitter door de Procureur-Generaal in kennis gesteld bij brief van dezelfde datum. Het door de heer Van Rossem tegen dit arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling ingestelde cassatieberoep werd op 17 december 1991 door het Hof van Cassatie verworpen. Dit werd door de Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Antwerpen meegedeeld aan de Kamervoorzitter op 18 december 1991.

*
* *

Op 16 december 1991 aanvaardde de Kamer van Volksvertegenwoordigers inmiddels de geloofsbrieven van de heer Van Rossem.

Aangezien deze op dat moment was aangehouden en derhalve in de onmogelijkheid verkeerde de grondwettelijke eed af te leggen, dienden de heren Standaert en Decorte ter zitting van de plenaire vergadering van 16 december laatstleden het volgende voorstel van resolutie in :

« De Kamer,

gelet op de uitslag van de parlementsverkiezingen van 24 november 1991 waarbij het provinciaal hoofdbureau van Antwerpen de heer Van Rossem als Kamerlid verkozen heeft verklaard;

gelet op de heden door de Kamer geldigverklaring van de geloofsbrieven van de heer Van Rossem;

gelet op artikel 1 van het decreet van 20 juli 1831 houdende verplichting voor de parlementsleden alvorens hun ambt te aanvaarden de eed af te leggen;

gelet op het feit dat de heer Van Rossem in voorlopige hechtenis werd gehandhaafd bij arrest gewezen op 10 december 1991 door de Kamer van Inbeschuldigingstelling bij het Hof van Beroep van Antwerpen;

vordert de vrijlating van de heer Van Rossem ten einde hem toe te laten de grondwettelijke eed af te leggen. »

De heer Standaert lichtte dit voorstel in plenaire vergadering als volgt toe :

« De heer Jean-Pierre Van Rossem werd verkozen in het arrondissement Antwerpen met circa 27 000 voorkeurstemmen.

Il est le candidat ayant obtenu le plus grand nombre de voix de préférence dans l'arrondissement.

La liste du parti ROSSEM, dont M. Jean-Pierre Van Rossem est l'initiateur, a obtenu 5,2 % des suffrages en Flandre.

Ce parti représente ainsi quelque 200 000 électeurs.

Ces chiffres montrent qu'il est essentiel que M. Jean-Pierre Van Rossem puisse siéger si l'on entend assurer la crédibilité de la représentation de la Nation.

Il serait en effet inadmissible pour les électeurs que M. Jean-Pierre Van Rossem, à qui ils ont fait confiance en grand nombre, soit empêché, notamment, de représenter leurs intérêts.

A ce jour, M. Jean-Pierre Van Rossem n'a même pas été condamné, ni — a fortiori — condamné définitivement par un tribunal statuant sur le fond, pour les faits pour lesquels il a été mis en détention.

Conformément à l'article 6, alinéa 2 de la Convention européenne des droits de l'homme, toute personne accusée d'une infraction est présumée innocente jusqu'à ce que sa culpabilité ait été légalement établie.

Il convient donc que M. Jean-Pierre Van Rossem soit, pour l'heure, considéré comme innocent par cette haute assemblée.

Vu l'importance de la qualité de membre de la Chambre et compte tenu de la présomption d'innocence, il paraît indiqué de suspendre la détention et de permettre ainsi à M. Jean-Pierre Van Rossem de siéger en tant que membre de la Chambre.

La Chambre s'est d'ailleurs déjà prononcée antérieurement en ce qui concerne l'application de l'article 45, alinéa 3, de la Constitution, plus particulièrement en ce qui concerne la requête en suspension de la détention d'un membre.

Au cours de la session 1894-1895, elle a en effet requis la suspension de la détention de M. Brenez, membre de la Chambre des représentants.

Au moment de ladite requête en suspension de sa détention, M. Brenez était emprisonné à la suite d'une condamnation ferme à cinq ans d'emprisonnement.

La Chambre a donc requis la suspension de la détention de M. Brenez, bien que celui-ci eût été jugé définitivement coupable.

L'adoption de la proposition s'impose d'autant plus que la culpabilité de M. Jean-Pierre Van Rossem n'a pas encore été établie.

Au reste, l'adoption de cette proposition n'implique en aucune façon qu'il soit fait obstruction à l'instruction dont M. Jean-Pierre Van Rossem fait actuellement l'objet.

En effet, en vertu de l'article 45, alinéa 3, de la Constitution, la Chambre pourra toujours, si elle est

Hij behaalde in het arrondissement het meeste voorkeurstemmen.

In Vlaanderen heeft de lijst van de partij ROSSEM waarvan de heer Jean-Pierre Van Rossem de eerste initiatiefnemer is geweest 5,2 % van de stemmen gehaald.

Daardoor vertegenwoordigt deze partij ongeveer 200 000 kiezers.

Uit deze numerieke gegevens blijkt dat het zetelen van de heer Jean-Pierre Van Rossem essentieel is om de vertegenwoordiging van de Natie geloofwaardig te maken.

De kiezers zouden immers niet aanvaarden dat de heer Jean-Pierre Van Rossem aan wie ze in grote getale hun vertrouwen hebben gegeven wordt belet onder andere hun belangen te vertegenwoordigen.

De heer Jean-Pierre Van Rossem is tot op vandaag nog niet eens veroordeeld, laat staan definitief veroordeeld, voor de feiten waarvoor hij werd aangehouden door een rechtbank die beslist ten gronde.

In toepassing van artikel 6, lid 2, van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens wordt een ieder voor onschuldig gehouden tot zijn schuld volgens de wet wordt bewezen.

De heer Jean-Pierre Van Rossem dient derhalve vandaag door deze hoge vergadering als onschuldig te worden beschouwd.

In acht genomen de belangrijkheid van het lidmaatschap van de Kamer en rekening houdend met het vermoeden van onschuld komt het aangewezen voor dat de verdere voorlopige aanhouding zou worden geschorst, waardoor het voor de heer Jean-Pierre Van Rossem mogelijk zal worden als lid van deze Kamer te zetelen.

Deze Kamer heeft wat betreft de toepassing van artikel 45, lid 3, van de Grondwet, meer in het bijzonder de vordering tot schorsing van de verdere aanhouding van een lid vroeger reeds haar standpunt bepaald.

In de zitting van de Kamer van 1894 tot 1895 werd door de Kamer de schorsing gevorderd van de verdere hechtenis van het lid de heer Brenez.

De heer Brenez bevond zich op het ogenblik van de vraag tot schorsing van zijn hechtenis in de gevangenis wegens een veroordeling tot 5 jaar effectieve gevangenisstraf.

De heer Brenez was dus reeds ten definitieven titel schuldig bevonden en desalniettemin werd de schorsing van zijn hechtenis door deze hoge vergadering gevorderd.

Rekening houdend met het feit dat de heer Jean-Pierre Van Rossem nog niet schuldig is bevonden, komt de vraag tot goedkeuring van het voorstel nog dwingender voor.

Het feit dat het voorstel zou worden aanvaard, houdt geenszins in dat het thans lopende gerechtelijk vooronderzoek tegen de heer Jean-Pierre Van Rossem zou worden geobstrueerd.

Immers, ook in toepassing van artikel 45, lid 3, van de Grondwet zal de Kamer, zo zij daarom wordt

saisie d'une telle demande, suspendre l'immunité parlementaire de M. Jean-Pierre Van Rossem après examen approfondi.

M. Jean-Pierre Van Rossem fait savoir qu'il n'aurait, en principe, aucune objection à ce que son immunité soit levée après examen approfondi par la commission compétente, pour autant que les conditions légales soient respectées.

Nous demandons par ailleurs que la Chambre requière la suspension de la détention préventive en application de l'article 158 du Code pénal.

La qualité de membre de la Chambre s'acquiert en effet *ab ovo* dès le moment de l'élection.

Aucune institution n'a dès lors le pouvoir de priver un membre de cette haute assemblée de sa liberté du chef de l'application de l'article 158 du Code pénal.

La *ratio legis* est évidente : si l'on admettait que la qualité de membre de cette haute assemblée est subordonnée à la présence physique en séance ou à la prestation de serment, un pouvoir extra-parlementaire ou exécutif ou judiciaire pourrait empêcher que la volonté de la Nation s'exerce en interdisant la présence physique des membres de la Chambre et du Sénat, ce qui battrait en brèche une compétence constitutionnelle des chambres législatives.

L'adoption de la proposition s'impose donc également sur base de cette considération.

Enfin, les auteurs demandent que la proposition soit adoptée à l'unanimité en vertu des principes démocratiques qui régissent la constitution de cette chambre.

Aucune personne ou institution ne peut, pour quelque motif que ce soit, être autorisée à empêcher, par son action, que la volonté du peuple soit respectée.

Sur ce point, la souveraineté de la Chambre doit être considérée comme une priorité absolue confirmée par votre vote.

C'est pour toutes ces raisons que les auteurs demandent que leur proposition soit adoptée à l'unanimité, comme ce fut le cas au cours de la session 1894-1895. »

*
* *

Le 16 décembre, l'assemblée plénière a confié l'examen de cette proposition à votre Commission, qui y a consacré ses réunions des 17, 19 et 20 décembre 1991.

Le 19 décembre, votre Commission a entendu le membre intéressé, qui en avait fait la demande par l'intermédiaire de M. Standaert, coauteur de la proposition de résolution. Étaient présents à l'audition, en dehors de l'intéressé, M. Standaert, membre de la Chambre, et maîtres Rieder et Callebaut, avocats.

verzocht, na grondig onderzoek de parlementaire onschendbaarheid van de heer Jean-Pierre Van Rossem kunnen opheffen.

Principieel laat de heer Jean-Pierre Van Rossem kennen daartegen, na grondig onderzoek door de bevoegde commissie, zo de wettelijke voorwaarden vervuld zouden zijn, geen bezwaar te hebben.

Wij vragen tevens dat de Kamer de schorsing van de voorlopige hechtenis zou vorderen in toepassing van artikel 158 van het Strafwetboek.

Een lid van deze Kamer verwerft deze hoedanigheid immers *ab ovo* bij zijn verkiezing.

Welkdanige instelling kan derhalve op straffe van toepassing van artikel 158 van het Strafwetboek een lid van deze hoge vergadering van zijn vrijheid niet beroven.

De *ratio legis* is evident : zou men voorhouden dat het verwerven van de hoedanigheid van lid van deze hoge vergadering afhankelijk is van een lichamelijk verschijnen ter zitting, respectievelijk de eedaflegging, dan zou welkdanige buitenparlementaire of uitvoerende of gerechtelijke macht, de uitoefening van de wil van de Natie kunnen verhinderen door de fysieke aanwezigheid van de verkozen leden van de Kamer en Senaat te verhinderen en aldus een grondwettelijke bevoegdheid van de Wetgevende Kamers te niet doen.

Ook op grond van deze overweging komt de vraag tot goedkeuring van het voorstel dwingend voor.

Ten slotte vragen de voorstellers dat het voorstel unaniem zou worden goedgekeurd omwille van democratische beginselen, die ten grondslag liggen aan het samenstellen van deze kamer.

Geen persoon of instelling mag om welke reden ook worden toegelaten, door een eigen optreden uit welk belang ook, dat de democratische wil van het volk niet zou worden gerespecteerd.

De soevereiniteit van de Kamer moet wat dat betreft als hoogste doelstelling gelden en worden bevestigd door uw stemming.

Het is om al deze redenen dat de voorstellers vragen dat hun voorstel bij unanimité zou worden goedgekeurd, zoals dit het geval is geweest in de zitting van 1894-1895. »

*
* *

Het onderzoek van dit voorstel werd op 16 december door de plenaire vergadering toevertrouwd aan uw Commissie die hierover vergaderde op 17, 19 en 20 december 1991.

Uw Commissie hoorde op 19 december jongstleden het betrokken lid die hierom zelf had verzocht door bemiddeling van de heer Standaert, mede-indiener van het voorstel van resolutie. Bij deze hoorzitting waren behalve de betrokkene aanwezig : kamerlid Standaert en de advocaten Mr. Rieder en Mr. Callebaut.

II. — POUVOIRS DE LA COMMISSION

Le passage suivant du commentaire précisé de M. Standaert est important :

« Au reste, l'adoption de cette proposition n'implique en aucune façon qu'il soit fait obstruction à l'instruction dont M. Jean-Pierre Van Rossem fait actuellement l'objet.

En effet, en vertu de l'article 45, alinéa 3, de la Constitution, la Chambre pourra toujours, si elle est saisie d'une telle demande, suspendre l'immunité parlementaire de M. Jean-Pierre Van Rossem après examen approfondi.

M. Jean-Pierre Van Rossem fait savoir qu'il n'aurait, en principe aucune objection à ce que son immunité soit levée après examen approfondi par la commission compétente, pour autant que les conditions légales soient respectées. »

Ce passage est important du fait qu'il jette une lumière différente sur le texte de la résolution. Il laisse en effet supposer que l'immunité parlementaire serait rétablie pour les faits en question en cas d'adoption de la résolution, ce qui ne serait toutefois possible que si les poursuites sont suspendues dans leur ensemble.

*
* *

Au cours de l'audition de l'intéressé, il lui a été expliqué que différentes hypothèses étaient envisageables, à savoir :

1. l'autoriser à prêter le serment, sous les liens du mandat d'arrêt;
2. le libérer pour une durée limitée afin qu'il prête le serment;
3. suspendre sa détention, en principe jusqu'à la fin de la session;
4. suspendre les poursuites dont il fait l'objet.

L'intéressé a précisé que sa demande concernait la troisième hypothèse. Il a expressément rejeté la première hypothèse. Il importe cependant de souligner que l'immunité parlementaire n'a pas été instaurée dans l'intérêt de l'intéressé, mais dans l'intérêt du pouvoir législatif et que, dès lors, les vœux de l'intéressé ne lient nullement la Chambre.

En outre, la Commission estime que l'article 93 du règlement de la Chambre resterait d'application même s'il était admis que la proposition de résolution ne porte que sur la libération et qu'elle ne concerne par conséquent pas la suspension des poursuites dans leur ensemble. Le fait qu'il soit uniquement question de poursuites à l'article 93 n'est pas en l'occurrence déterminant. Il y a toutefois lieu de réserver le cas où l'article 93 ne pourrait pas être appliqué parce que, la Chambre n'étant pas constituée, la Commission ne pourrait pas être installée. Dans ce cas la séance plénière de la Chambre peut user des

II. — BEVOEGDHEID VAN DE COMMISSIE

Uit de voormelde toelichting die door de heer Standaert werd verstrekt, is volgende passus belangrijk :

« Het feit dat het voorstel zou worden aanvaard houdt geenszins in dat het thans lopende gerechtelijk vooronderzoek tegen de heer Jean-Pierre Van Rossem zou worden geobstrueerd.

Immers, ook in toepassing van artikel 45, lid 3 van de Grondwet zal de Kamer, zo zij daar om wordt verzocht, na grondig onderzoek de parlementaire onschendbaarheid van de heer Jean-Pierre Van Rossem kunnen opheffen.

Principieel laat de heer Jean-Pierre Van Rossem kennen daartegen, na grondig onderzoek door de bevoegde commissie, zo de wettelijke voorwaarden vervuld zouden zijn, geen bezwaar te hebben. »

Deze passus is belangrijk omdat hij een ander licht werpt op de resolutietekst. Met name wordt blijkbaar verondersteld dat bij het goedkeuren van de resolutie de parlementaire onschendbaarheid voor de kwestieuze punten hersteld wordt, wat nochtans enkel mogelijk is als de vervolging in haar geheel wordt geschorst.

*
* *

Tijdens de hoorzitting werd aan betrokkene verduidelijkt dat verschillende mogelijkheden denkbaar waren, met name :

1. de toelating om de eed af te leggen terwijl hij onder aanhoudingsbevel blijft;
2. de vrijlating voor een beperkte duur, ten einde de eed af te leggen;
3. de opschorting van de hechtenis, in principe voor de verdere duur van de zitting;
4. de opschorting van de ingestelde vervolging.

De betrokkene heeft gepreciseerd dat zijn vraag betrekking heeft op de derde mogelijkheid. Hij heeft de eerste mogelijkheid uitdrukkelijk verworpen. Het is wel belangrijk erop te wijzen dat de parlementaire onschendbaarheid niet in het belang van de betrokkene maar in het belang van de wetgevende macht is ingevoerd en dat de wensen van de betrokkene de Kamer derhalve niet binden.

Bovendien, ook als aanvaard zou worden dat het voorstel van resolutie enkel betrekking heeft op de vrijlating en derhalve niet de opschorting van de vervolging in haar geheel, is de Commissie van oordeel dat artikel 93 van het Kamerreglement van toepassing is. Het gegeven dat in genoemd artikel 93 alleen sprake is van vervolging is ter zake niet doorslaggevend. Voorbehoud moet evenwel worden gemaakt voor het geval waarin artikel 93 niet zou kunnen worden toegepast omdat de Kamer niet samengesteld is en de Commissie derhalve niet kan worden geïnstalleerd. In dat geval kan de plenaire

droits que la Constitution lui reconnaît dès le début de la session.

On peut supposer qu'en adoptant l'article 93, la Chambre a voulu faire en sorte que tous les problèmes qui peuvent se poser en ce qui concerne les articles 44 et 45 de la Constitution soient examinés de manière sereine et réfléchie ⁽¹⁾. Il est également clair que la détention préventive constitue un élément spécifique des poursuites. Il importe à cet égard de souligner que l'article 16 de la nouvelle loi relative à la détention préventive dispose explicitement que la détention préventive ne peut être décidée que « s'il existe de sérieuses raisons de craindre que l'inculpé, s'il était laissé en liberté, commette de nouveaux crimes ou délits, se soustraie à l'action de la justice, tente de faire disparaître des preuves ou entre en collusion avec des tiers ». En d'autres termes, cet article considère la détention préventive non comme une peine, mais comme un élément nécessaire relevant des poursuites. ⁽²⁾

III. — ARTICLE 45 DE LA CONSTITUTION

A. CHAMP D'APPLICATION

Il importe de souligner la portée de la lettre du procureur général que le président de la Chambre a transmise à la Commission le 17 décembre dernier en tant qu'élément du dossier. Cette lettre est libellée comme suit : « Me référant à l'article 45 de la Constitution, et afin de permettre à la Chambre de requérir le cas échéant une suspension de la détention et/ou des poursuites ... »

Toujours en ce qui concerne l'article 45, A. Mast précise ce qui suit : « Lorsque les poursuites sont engagées en dehors de la session, la Chambre ou le Sénat en sont toujours informés. Si ceux-ci ne réagissent pas, cela signifie que le Parlement ne souhaite pas user du droit qui lui est conféré par le troisième alinéa de l'article 45 ». ⁽³⁾

⁽¹⁾ Il ressort des travaux préparatoires (*Doc. Chambre* 1961-1962, n° 263/1, p. 21) que le but était de garantir un examen serein des demandes qui concernent personnellement des Parlementaires. Il serait assez paradoxal qu'une préparation sereine soit jugée nécessaire pour de « simples » actes de poursuite, alors qu'elle ne s'imposerait pas pour une détention préventive et que la Chambre devrait alors statuer sans préparation.

⁽²⁾ « Vervolgingen in de zin van art. 45 G.W. zijn de dagvaarding voor het strafrecht, het requisitoir van het Openbaar Ministerie, de opening van een onderzoek en de aanstelling als burgerlijke partij. Daaronder valt dus ook iedere ondervraging, iedere huiszoeking, inbeslagneming, ieder bevel en iedere procedure die tot doel hebben de zaak voor het bevoegde rechtscollege te brengen (soulignage du rapporteur). » Engels P., *Parlementaire onschendbaarheid*, IUS, 1979, n° 2, p. 67.

⁽³⁾ Mast, A., *Overzicht van het Belgisch Grondwettelijk Recht*, Gand 1985, p. 158, n° 120.

En des termes quasi identiques : Dor, G., et Braas, O., *La Constitution*, Bruxelles, Larquier, 1935, p. 170.

vergadering van de Kamer gebruik maken van de rechten die haar door de Grondwet vanaf het begin van de zitting worden toegekend.

Niet alleen mag worden aangenomen dat de Kamer met de invoering van artikel 93 een serene en goed voorbereide behandeling beoogde van alle problemen die met betrekking tot de artikelen 44 en 45 van de Grondwet rijzen ⁽¹⁾, maar bovendien is het duidelijk dat de voorlopige hechtenis een specifiek onderdeel van de vervolging is. Het is belangrijk er op te wijzen dat artikel 16 van de nieuwe wet op de voorlopige hechtenis uitdrukkelijk stelt dat de voorlopige hechtenis enkel mogelijk is als o.a. « ernstige redenen bestaan om te vrezen dat de in vrijheid gelaten verdachte nieuwe misdaden of wanbedrijven zou plegen, zich aan het optreden van het gerecht zou onttrekken, bewijzen zou pogen te laten verdwijnen of zich zou verstaan met derden. » Met andere woorden genoemd artikel kwalificeert de voorlopige hechtenis uitdrukkelijk niet als een straf, maar als een noodzakelijk onderdeel van de vervolging. ⁽²⁾

III. — ARTIKEL 45 VAN DE GRONDWET

A. TOEPASSINGSGBIED

Voorts is het belangrijk de aandacht te vestigen op de draagwijdte van de brief van de procureur-generaal die als onderdeel van het dossier op 17 december 11. door de Voorzitter van de Kamer aan de Commissie werd overgezonden. Deze brief stelt : « Met verwijzing naar artikel 45 van de Grondwet, teneinde de Kamer toe te laten eventueel een schorsing van de hechtenis en/of de vervolging te vorderen ... »

Steeds in verband met artikel 45, stelt Prof. Mast het volgende : « Worden de vervolgingen buiten het tijdperk van de zitting ingesteld, dan wordt de Kamer of de Senaat hiervan steeds in kennis gesteld. Reageert de Kamer of de Senaat niet, dan blijkt dat het Parlement geen gebruik wenst te maken van het hem door het derde lid van art. 45 toegekend recht ». ⁽³⁾

⁽¹⁾ Uit de parlementaire voorbereiding (*Parl. Stuk, Kamer*, 1961-1962, n° 263/1, blz. 21) blijkt dat het de bedoeling was een serene behandeling te garanderen van verzoeken waar parlementsliden persoonlijk bij betrokken zijn. Het zou nogal paradoxaal zijn dat voor « gewone » daden van vervolging een serene voorbereiding noodzakelijk wordt geacht, terwijl dit voor een voorlopige hechtenis niet aangewezen zou zijn en de Kamer zonder voorbereiding zou moeten beslissen.

⁽²⁾ « Vervolgingen in de zin van art. 45 G.W. zijn de dagvaarding voor het strafrecht, het requisitoir van het Openbaar Ministerie, de opening van een onderzoek en de aanstelling als burgerlijke partij. Daaronder valt dus ook iedere ondervraging, iedere huiszoeking, inbeslagneming, ieder bevel en iedere procedure die tot doel hebben de zaak voor het bevoegde rechtscollege te brengen (eigen onderlijning). » Engels P., *Parlementaire onschendbaarheid*, IUS, 1979, n° 2, blz. 67.

⁽³⁾ Mast, A., *Overzicht van het Belgisch Grondwettelijk Recht*, Gent 1985, blz. 158, n° 120.

In quasi-identieke bewoordingen : Dor, G. en Braas, O., *La Constitution*, Brussel, Larquier, 1935, blz. 170.

La Cour de cassation a précisé en des termes clairs le statut juridique de l'intéressé et, partant, le champ d'application de l'article 45.

« Attendu que les parlementaires ou les futurs parlementaires peuvent, en dehors de la session, faire l'objet de poursuites ou d'une arrestation, et que les poursuites ou l'arrestation peuvent être prolongées au cours de la session si la Chambre ne requiert pas la suspension de la détention ou des poursuites;

Attendu que les juges d'appel constatent, dans des considérants non contestés, que le demandeur a été élu membre de la Chambre des représentants le 24 novembre 1991 et qu'il n'a pas, depuis cette date, perdu la qualité de député, à condition que la Chambre n'invalidé pas son élection; que les poursuites à charge du demandeur ont été engagées en dehors de la session parlementaire et qu'il a été arrêté le 21 novembre 1991, c'est-à-dire avant son élection; que la Chambre des représentants en a été informée et n'a pas requis;

Attendu qu'ils infèrent légitimement de ces constatations que l'élection du demandeur en qualité de Représentant ne porte pas atteinte à la validité du mandat d'arrêt et qu'ils pouvaient maintenir la détention. » (*Traduction*) (Cass., 17 décembre 1991, en cause de Van Rossem J.-P., n° 6159 — non publié.)

Ce jugement confirme une doctrine unanime.

Il importe donc de souligner qu'en ce qui concerne les faits qui font l'objet des délibérations de la Commission, la prestation éventuelle du serment constitutionnel par l'intéressé n'a aucune incidence quant à son immunité.

Les pouvoirs de M. Van Rossem ayant été validés, l'article 45 est pleinement applicable.

Sauf décision contraire de la Chambre, l'intéressé jouit donc de l'immunité parlementaire à l'égard de toute poursuite nouvelle pour le reste de la session, mais non à l'égard des poursuites intentées avant l'ouverture de cette dernière, du moins aussi longtemps que la Chambre n'aura pas requis la suspension de ces poursuites.

B. PORTEE

L'article 45 de la Constitution règle le régime de l'immunité parlementaire.

Il importe de souligner que ce principe est double. Il vise tout d'abord à empêcher toute immixtion indésirable du pouvoir judiciaire dans l'exercice du pouvoir législatif. C'est la raison pour laquelle, pendant la durée de la session, un membre ne peut faire l'objet de poursuites ou d'une arrestation (judiciaire) que si la Chambre dont il fait partie donne son autorisation.

L'article 45, et plus particulièrement son dernier alinéa, a toutefois également un effet inverse, dans la mesure où il vise à empêcher que la qualité de membre de la Chambre ne puisse être utilisée pour con-

Het Hof van Cassatie heeft in klare bewoordingen de rechtstoestand van het betrokken Kamerlid en derhalve het toepassingsgebied van artikel 45 verduidelijkt.

« Overwegende dat vervolgingen tegen of aanhouding van parlementsleden of personen die nadien parlements lid worden, mogelijk zijn buiten de parlementaire zitting, en kunnen voortgezet worden tijdens die zitting tenware de Kamer de schorsing vordert van de hechtenis of van de vervolgingen;

Overwegende dat de appelrechters in niet-bekritiseerde overwegingen vaststelden dat eiser op 24 november 1991 werd verkozen tot lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en sinds die datum de hoedanigheid van volksvertegenwoordiger heeft behouden op voorwaarde dat de Kamer zijn verkiezing niet ongeldig verklaart; dat de vervolging tegen eiser ingesteld werd buiten de parlementaire zitting en hij werd aangehouden op 21 november 1991, d.i. vóór zijn verkiezing; dat de Kamer van Volksvertegenwoordigers daarover werd ingelicht en niet heeft gevorderd;

Overwegende dat zij uit deze vaststellingen wettig afleiden dat de verkiezing van eiser tot volksvertegenwoordiger de geldigheid van het bevel tot aanhouding niet aantast en vermochten de aanhouding te handhaven ». (Cass., 17 december 1991, inzake Van Rossem J.-P., n° 6159 — niet gepubliceerd.)

Deze uitspraak bevestigt een unanieme rechtsleer.

Het is dus belangrijk er op te wijzen dat, voor de feiten waarover de Commissie beraadslaagt, het al of niet afleggen van de eed door de betrokkene geen gevolgen heeft voor zijn immunititeit.

Aangezien de geloofsbrieven van de heer Van Rossem geldig werden verklaard, is artikel 45 onverminderd van toepassing.

Voor nieuwe vervolgingen bezit de betrokkene derhalve — behoudens andersluidende beslissing van de Kamer — de parlementaire immunititeit; voor de voortzetting van de reeds vóór de zitting gestarte vervolging is dat echter niet het geval, althans zolang de Kamer de schorsing van die vervolging niet heeft gevorderd.

B. DRAAGWIJDTE

Artikel 45 van de Grondwet regelt het stelsel van de parlementaire onschendbaarheid.

Het is belangrijk er op te wijzen dat dit principe tweeledig is. In de eerste plaats verhindert het iedere ongewenste inmenging van de rechterlijke macht in de uitoefening van de wetgevende macht. Daarom is tijdens de zitting een vervolging of (gerechtelijke) aanhouding enkel mogelijk als de Kamer waartoe het betrokken lid behoort, vooraf toestemming gaf.

Artikel 45 en meer specifiek het laatste lid werkt echter ook in omgekeerde zin, waar het wil vermijden dat het lidmaatschap van de volksvertegenwoordiging gebruikt wordt om de normale werking van het

trecarrer le cours normal de la justice. C'est pourquoi ce dernier alinéa prévoit que la poursuite ou la détention d'un membre ne peut, lorsqu'elle a été engagée avant la session, être suspendue que si la Chambre le requiert.

Ainsi que l'ont souligné certains membres de la Commission spéciale en 1976, « ... la possibilité pour les Chambres législatives de requérir la suspension des poursuites intentées à leurs membres ne peut avoir pour effet de soustraire ces derniers au fonctionnement normal de la justice, ce qui créerait un privilège abusif en faveur des parlementaires. De telles pratiques seraient condamnées à juste titre par l'opinion publique et tel n'a certes pas été l'objectif de l'article 45 de la Constitution. » ⁽⁴⁾

La Commission estime qu'il importe d'attirer également l'attention sur cette deuxième approche de l'article 45.

IV. — CONSIDERATIONS QUANT AU FOND

Le principe de l'immunité parlementaire est un principe fondamental de notre régime parlementaire. Aux termes de l'article 25 de la Constitution, tous les pouvoirs émanent de la Nation et les représentants de la Nation doivent pouvoir exercer ces pouvoirs en toute indépendance et sans immixtion de la part d'autres pouvoirs.

Ce statut n'est pas synonyme d'inviolabilité. L'immunité parlementaire ne met pas définitivement l'intéressé à l'abri de poursuites, mais suspend celles-ci temporairement de telle manière que les travaux parlementaires puissent se dérouler normalement.

La Commission tient à préciser que ni elle-même, ni la Chambre ne peuvent se prononcer sur le fond. Errera écrit à juste titre : « Il n'appartient pas à la Chambre de se prononcer sur le fond, c'est-à-dire sur la culpabilité même du membre en cause : le principe de la séparation des pouvoirs s'y oppose et l'on comprend le danger qu'un préjugé pourrait faire courir au député ou au sénateur traduit en justice : son dossier ne doit pas faire l'objet d'un examen parlementaire, sa cause ne peut être une première fois discutée et jugée par la représentation nationale. » ⁽⁵⁾

Dans quelles circonstances la Chambre peut-elle refuser la levée de l'immunité parlementaire ou demander la suspension des poursuites ?

La réponse est claire : lorsque les éléments sur lesquels ces poursuites sont fondées ne sont pas

gerecht te verhinderen. Daarom bepaalt dit laatste lid dat de vervolging of hechtenis van een lid, die vóór de zitting werd ingezet, alleen geschorst kan worden als de Kamer dit vordert.

Zoals een aantal leden van de bijzondere Commissie in 1976 het stelden : « Andere leden oordelen dat de mogelijkheid voor de Wetgevende Kamers om de schorsing te vorderen van de vervolgingen ingesteld tegen haar leden, niet tot gevolg mag hebben ze te onttrekken aan de normale werking van het gerecht, want aldus zou op onrechtmatige wijze een privilege in het leven worden geroepen ten gunste van de parlementsleden. De publieke opinie zou zulks terecht veroordelen en bovendien is dit zeker niet de bedoeling geweest van het instituut gehuldigd bij artikel 45 van de Grondwet. » ⁽⁴⁾

De Commissie acht het noodzakelijk ook deze tweede dimensie van artikel 45 te benadrukken.

IV. — WAT DE GROND VAN DE ZAAK BETREFT

Het principe van de parlementaire onschendbaarheid is een fundamenteel beginsel van ons parlementair stelsel. Luidens artikel 25 van de Grondwet gaat alle macht uit van de natie en de vertegenwoordigers van de natie moeten deze taak in volledige onafhankelijkheid en zonder bemoeienis van de andere machten kunnen uitvoeren.

Deze status leidt niet tot onaantastbaarheid. De parlementaire onschendbaarheid is geen definitieve vrijstelling van vervolging, maar een tijdelijke opschorting opdat de parlementaire werkzaamheden normaal kunnen verlopen.

De Commissie preciseert dat noch zijzelf, noch de Kamer zich over de grond van de zaak mogen uitspreken. Errera stelt zeer terecht : « De Kamer mag zich niet uitspreken over de grond van de zaak, dus over de schuldvraag van het desbetreffende lid. Het beginsel van de scheiding der machten verhindert zulks en het is duidelijk dat een vooroordeel de voor de rechtbank gedaagde volksvertegenwoordiger of senator nadeel zou kunnen berokkenen. Er mag geen onderzoek door het parlement worden ingesteld over zijn dossier en 's lands volksvertegenwoordiging mag niet het eerste orgaan zijn om zijn geval te bespreken en te beoordelen. » ⁽⁵⁾

Onder welke voorwaarden kan de Kamer de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid weigeren of de schorsing van de vervolging vorderen ?

Het antwoord is duidelijk : indien die vervolging steunt op elementen die geen misdrijf uitmaken of

⁽⁴⁾ Doc. Chambre, n° 947/3, 1975-1976, p. 3. La séance plénière a suivi ce raisonnement.

⁽⁵⁾ ERRERA, P., *Traité du droit public belge*, Paris, 1918, p. 181.

⁽⁴⁾ Parl. St., Kamer, n° 947/3, 1975-1976, blz. 3. De plenaire vergadering volgde deze redenering.

⁽⁵⁾ ERRERA, P., *Traité du droit public belge*, Parijs, 1918, blz. 181.

constitutifs d'une infraction ou apparaissent comme fantaisistes, irréguliers, prescrits, arbitraires ou ténus.

La Commission estime en l'espèce que, *prima facie*, la communication faite par le procureur général près la Cour d'appel ne conduit pas la Commission à retenir l'une de ces causes d'irrecevabilité à l'encontre des poursuites présentement engagées.

Il convient néanmoins de distinguer entre la demande de suspension des poursuites et la demande de mise en liberté. Alors que, pour des poursuites, des modalités peuvent être prévues afin que les travaux parlementaires puissent se dérouler normalement ⁽⁶⁾, cette nuance n'existe pas en ce qui concerne la privation de liberté. De ce fait, notamment, la privation de liberté éventuelle d'un parlementaire constitue une affaire extrêmement grave : la Nation est privée d'une partie de sa représentation. Dans un état de droit démocratique comme la Belgique, il est par conséquent évident qu'une privation de liberté doit constituer l'exception absolue.

En ce qui concerne la gravité des faits, la Commission note que l'intéressé est poursuivi pour des faits qui portent sur une somme d'au moins 2 milliards de francs belges et que les infractions reprochées sont l'escroquerie, l'abus de confiance, faux et usage de faux en écritures et la banqueroute frauduleuse.

La Commission constate toutefois que la gravité des faits n'est pas en droit commun un élément décisif pour maintenir la détention préventive, a fortiori lorsque cette détention préventive entraînerait l'impossibilité pour un parlementaire d'exercer son mandat.

Il est dès lors nécessaire qu'il existe des raisons manifestes indiquant qu'une libération risquerait de permettre à l'intéressé de se soustraire à l'autorité du pouvoir judiciaire. Cela revient en fin de compte à mettre subtilement en balance deux principes constitutionnels importants, à savoir celui selon lequel tous les Belges sont égaux devant la loi et restent par conséquent soumis à l'autorité du pouvoir judiciaire et celui selon lequel la nation est représentée par les élus du peuple, qui doivent exercer leur mandat en toute indépendance.

« Par ailleurs, si l'inviolabilité a pour but de permettre au parlementaire un exercice normal de son mandat, elle ne saurait le placer au-dessus des lois et lui reconnaître un privilège exorbitant le faisant échapper au principe d'égalité des citoyens devant la loi. » ⁽⁷⁾

L'arrêt rendu le 10 décembre dernier par la chambre des mises en accusation de la Cour d'appel d'An-

steunt op elementen die uit de lucht gegrepen, onrechtmatig, verjaard, willekeurig of onbeduidend zijn.

In dit geval is de Commissie van oordeel dat de mededeling van de procureur-generaal bij het hof van beroep te Antwerpen de Commissie er *prima facie* niet toe noopt een van die redenen van onontvankelijkheid in aanmerking te nemen ten aanzien van de reeds ingestelde vervolging.

Niettemin moet het onderscheid gemaakt worden tussen het vorderen van de schorsing van de vervolging en het vorderen van de invrijheidsstelling. Waar voor een vervolging een regeling kan worden ingevoerd zodat de parlementaire werkzaamheden normaal kunnen verlopen ⁽⁶⁾, is deze nuancering met betrekking tot de vrijheidsberoving niet aanwezig. Met name daardoor is de eventuele vrijheidsberoving van een parlamentslid een uiterst gewichtige aangelegenheid : aan de natie wordt een gedeelte van haar vertegenwoordiging onthouden. In een democratische rechtsstaat als de Belgische is het derhalve evident dat een vrijheidsberoving de absolute uitzondering moet zijn.

Wat de zwaarwichtigheid van de feiten betreft, noteert de Commissie dat de betrokkene wordt vervolgd wegens feiten die slaan op ten minste 2 miljard frank en dat de ten laste gelegde misdrijven bestaan in oplichting, misbruik van vertrouwen, valsheid in geschrifte en gebruik en bedrieglijke bankbreuk.

De Commissie constateert evenwel dat in het gemeen recht de ernst van de feiten geen doorslaggevend argument is om de voorlopige hechtenis te handhaven, a fortiori indien deze voorlopige hechtenis een parlamentslid in de onmogelijkheid zou stellen zijn mandaat uit te oefenen.

Derhalve moeten er redenen aanwezig zijn die kennelijk aangeven dat een vrijlating tot gevolg zou kunnen hebben dat de betrokkene zich aan het gerecht zou kunnen onttrekken. Uiteindelijk komt dit neer op een subtiel afwegen van twee belangrijke grondwettelijke principes : enerzijds, dat iedere Belg gelijk is voor de wet en dus ook onderworpen blijft aan de rechterlijke macht en anderzijds, dat de natie vertegenwoordigd wordt door verkozenen van het volk, die in alle onafhankelijkheid hun mandaat moeten uitoefenen.

« Overigens, ook al heeft de onschendbaarheid tot doel het parlamentslid in staat te stellen op een normale wijze zijn mandaat uit te oefenen, toch kan ze hem niet boven de wetten plaatsen en hem een buitensporig privilege verlenen waardoor het beginsel dat alle burgers gelijk zijn voor de wet niet op hem van toepassing is. » ⁽⁷⁾

In het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling bij het hof van beroep te Antwerpen van

⁽⁶⁾ La Chambre a déjà pris plusieurs décisions en ce sens : voir, à ce sujet, *Doc. Chambre* n° 970/1, 1983-1984 et *Doc. Chambre* n° 581/1, 1985-1986.

⁽⁷⁾ DUFFAU, J.M., *Les règlements des assemblées parlementaires belges*, Paris, LGDJ, 1978, p. 2.

⁽⁶⁾ De Kamer heeft reeds herhaaldelijk in die zin beslist : zie terzake *Stuk Kamer*, n° 970/1 (83-84) en *Stuk Kamer* n° 581/1 (85-86).

⁽⁷⁾ DUFFAU, J.M., *Les règlements des assemblées parlementaires belges*, Parijs, LGDJ, 1978, blz. 2.

vers souligne l'existence de faits nouveaux, commis après la première libération. La chambre des mises en accusation infère de cette constatation, du caractère organisé des faits et de la succession des condamnations que le risque de récidive en cas de libération est réel.

La Commission note toutefois que les faits nouveaux qui auraient été commis après la première libération apparaissent de gravité moindre et sont moins nombreux que ceux pour lesquels le premier mandat d'arrêt a été délivré.

L'élément le plus important et, en fait, dans le cas actuel le seul élément qui puisse justifier réellement un refus de requérir la libération de l'intéressé est le fait qu'il ressortirait du dossier qu'une libération aurait pour conséquence que l'inculpé se soustrairait à la justice ou entraverait la manifestation de la vérité.

Dans le même arrêt, la chambre des mises en accusation souligne également que des éléments indiquent que l'inculpé tente — selon la chambre des mises en accusation, dans certains cas avec succès — d'amener des collaborateurs ou des personnes lésées à faire de fausses déclarations ou à faire disparaître des preuves.

Ainsi qu'il ressort de l'audition, ces assertions sont démenties ou présentées sous un jour différent par l'intéressé.

C'est la raison pour laquelle la Commission souhaite tenir compte de l'état de l'instruction et, plus particulièrement, de l'importance que la chambre des mises en accusation attache à des déclarations ou investigations récentes, et tient à éviter que certains faits ou preuves soient définitivement soustraits au pouvoir judiciaire par suite de la suspension de la privation de liberté.

*
* *

La Commission attache de l'importance au fait que l'intéressé a confirmé de manière très formelle qu'il est disposé à se soumettre à de nouveaux actes d'instruction au cours de l'exercice de son mandat, étant entendu que ces actes doivent être accomplis de telle manière qu'ils puissent être conciliés autant que possible avec l'exercice du mandat parlementaire.

La Commission souligne que l'article 45 de la Constitution tend à protéger l'institution parlementaire et à en garantir le bon fonctionnement, conformément aux principes fondamentaux de l'Etat de droit, et notamment à celui qui veut que personne ne peut se soustraire définitivement à l'application de la loi pénale.

C'est la raison pour laquelle la Commission estime qu'en vue d'exercer son mandat parlementaire l'inté-

10 december 11. wordt gewezen op de aanwezigheid van nieuwe feiten, gepleegd na de eerste invrijheidsstelling. Uit deze vaststelling, uit het georganiseerde karakter van de feiten en uit de opeenvolging van veroordelingen leidt de kamer van inbeschuldigingstelling af dat de vrees voor recidive bij vrijlating reëel is.

De Commissie wijst er evenwel op dat de nieuwe feiten die na de eerste invrijheidsstelling zouden zijn gepleegd minder ernstig blijken te zijn en voorts minder talrijk zijn dan die waarvoor het eerste aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd.

Belangrijkste gegeven en in feite het enige dat in dit geval een weigering tot vordering van de invrijheidsstelling afdoende kan motiveren, is het gegeven dat uit het dossier zou blijken dat een invrijheidsstelling ertoe zou leiden dat de verdachte zich aan het gerecht onttrekt of zou verhinderen dat de waarheid aan het licht komt.

In hetzelfde arrest wijst de kamer van inbeschuldigingstelling er tevens op dat er aanwijzingen zijn dat verdachte pogingen onderneemt — volgens de kamer van inbeschuldigingstelling in sommige gevallen met succes — om medewerkers of benadeelden tot valse verklaringen aan te zetten of om hen ertoe te bewegen bewijsstukken te doen verdwijnen.

Deze beweringen worden, zo blijkt uit de hoorzitting, door de betrokkene ontkend of in een ander daglicht gesteld.

De Commissie wenst daarom rekening te houden met de stand van het onderzoek, meer bepaald met de nadruk die door de kamer van inbeschuldigingstelling gelegd wordt op recente verklaringen of onderzoeken, en zij wenst te vermijden dat, door de opschorting van de vrijheidsberoving, bepaalde feiten of bewijzen definitief aan de rechterlijke macht worden onttrokken.

*
* *

De Commissie hecht belang aan de zeer formele bevestiging door de betrokkene dat hij zich tijdens de uitoefening van het mandaat beschikbaar wenst te stellen voor verdere onderzoeksdaden, met dien verstande dat deze zoveel als mogelijk verenigbaar zouden zijn met de uitoefening van het parlementair mandaat.

De Commissie beklemtoont dat artikel 45 van de Grondwet tot doel heeft de parlementaire instelling te beschermen en de goede werking ervan te waarborgen, in overeenstemming met de basisbeginselen van de rechtsstaat, met name dat niemand zich definitief aan de toepassing van de strafwet mag onttrekken.

Daarom meent de Commissie dat betrokkene, met het oog op de uitoefening van zijn parlementair man-

ressé doit être mis en liberté au plus tard ⁽⁸⁾ le 6 janvier 1992, sans qu'il faille pour autant restreindre la possibilité d'exercer des poursuites. En ce qui concerne ces poursuites, il va de soi qu'une nouvelle privation de liberté n'est possible qu'après autorisation de la Chambre, hormis le cas de flagrant délit. ⁽⁹⁾

V. — CONCLUSION

Considérant que la Chambre doit veiller à établir un équilibre constitutionnellement acceptable entre le droit de la Nation d'être représentée conformément à la volonté du suffrage populaire et la nécessité d'empêcher que qui que ce soit puisse échapper — fût-ce partiellement — de manière définitive à l'autorité des lois,

la Commission propose à l'unanimité :

1. de ne pas requérir la suspension des poursuites à l'égard de M. Van Rossem, en veillant à ce que l'exercice du mandat parlementaire de l'intéressé ne soit pas entravé par des interrogatoires ou d'autres actes de poursuite qui requerraient la présence du membre pendant les jours et heures réservés à l'exercice du mandat parlementaire;

2. pour autant que les autorités judiciaires compétentes confirment le mandat d'arrêt, de requérir la suspension de la détention de M. Van Rossem pour la durée de la session, à compter du 6 janvier 1992, conformément à l'article 45, alinéa 3, de la Constitution.

*
* *

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,

J. VANDE LANOTTE

Le Président,

A. BOURGEOIS

daat, ten laatste ⁽⁸⁾ bij de hervatting van de parlementaire werkzaamheden, met name op 6 januari 1992, in vrijheid moet worden gesteld, zonder dat tegelijkertijd aan de vervolgingsmogelijkheid moet worden geraakt. Met betrekking tot deze vervolging is het wel te verstaan dat een nieuwe vrijheidsberoving niet mogelijk is dan na voorafgaand verlov van de Kamer, behalve bij ontdekking op heterdaad ⁽⁹⁾.

V. — BESLUIT

Overwegende dat de Kamer erover moet waken een grondwettelijk aanvaardbaar evenwicht na te streven tussen het recht van de Natie overeenkomstig de wil van het volk vertegenwoordigd te worden en de noodzaak te verhinderen dat wie dan ook — zij het gedeeltelijk — aan de toepassing van de wetten definitief zou kunnen ontsnappen,

stelt de Commissie eenparig voor :

1. de schorsing van de vervolging tegen de heer Van Rossem niet te vorderen, met dien verstande dat de uitoefening van het parlementair mandaat van het betrokken lid niet belemmerd wordt door verhoren of andere handelingen met betrekking tot de vervolging waarbij het lid dient aanwezig te zijn, op dagen en uren voorbehouden voor de uitoefening van het parlementair mandaat;

2. voor zover de bevoegde gerechtelijke overheden het aanhoudingsmandaat bevestigen, de schorsing van de hechtenis van de heer Van Rossem te vorderen voor de duur van de zitting, met ingang van 6 januari 1992, overeenkomstig artikel 45, lid 3 van de Grondwet.

*
* *

Dit verslag werd eenparig goedgekeurd.

De Rapporteur,

J. VANDE LANOTTE

De Voorzitter,

A. BOURGEOIS

⁽⁸⁾ Une libération à une date antérieure relève exclusivement de la compétence des instances judiciaires, en premier lieu de la chambre du conseil et de la chambre des mises en accusation.

⁽⁹⁾ Jean Lyon, *Nouveaux Suppléments au Traité de Droit Politique Electoral et Parlementaire d'Eugène Pierre*, Tome Premier, pages 402 à 404, n° 1073.

⁽⁸⁾ Een invrijheidsstelling op een vroeger tijdstip behoort uitsluitend tot de bevoegdheid van de gerechtelijke instanties, in de eerste plaats van de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling.

⁽⁹⁾ Jean Lyon, *Nouveaux Suppléments au Traité de Droit Politique Electoral et Parlementaire d'Eugène Pierre*, Tome Premier, blz. 402 tot 404, n° 1073.